

DİSKAR

TÜRKİYE DEVRİMCİ İŞÇİ SENDİKALARI KONFEDERASYONU ARAŞTIRMA MERKEZİ

TÜRKİYE'DE GENİŞ TANIMLI İŞSİZLİK ORANI AVRUPA BİRLİĞİ'NİN ÜÇ KATI

**Çalışabilir 66,3 milyon kişinin sadece 22,5 milyonu
kayıtlı ve tam zamanlı istihdamda!**

Geniş tanımlı işsiz sayısı 13 milyon!

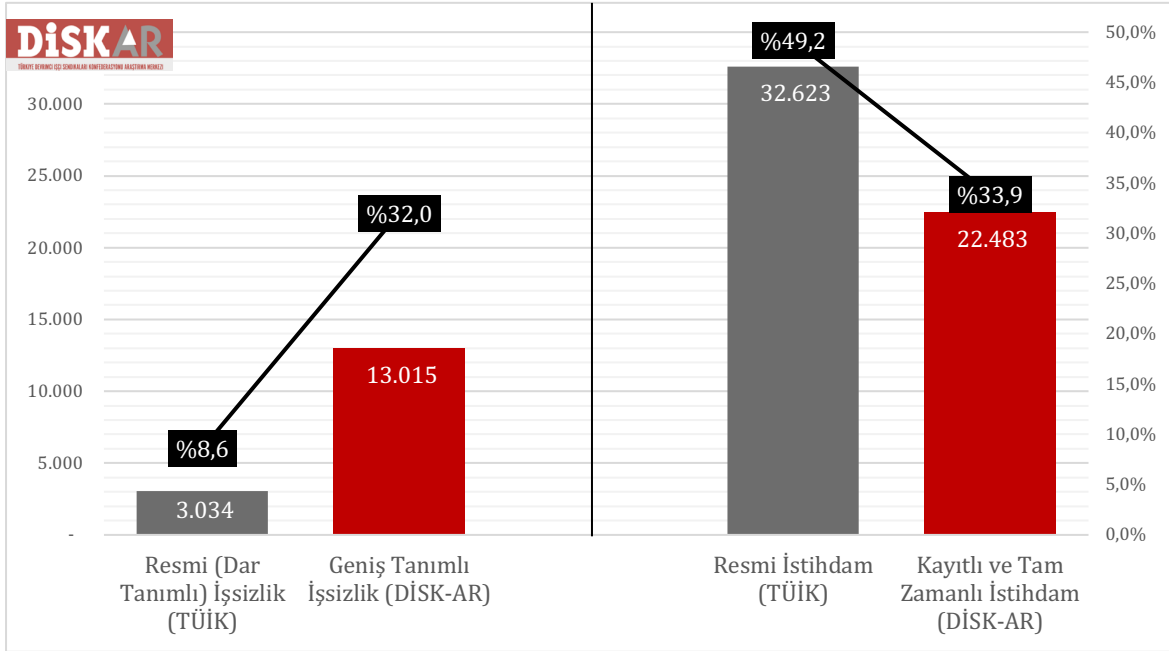
İŞSİZLİK VE İSTİHDAMIN GÖRÜNÜMÜ | 2025 2. ÇEYREK

İŞSİZLİK VE İSTİHDAMIN GÖRÜNÜMÜ (2025 2. ÇEYREK)

TÜRKİYE'DE GENİŞ TANIMLI İŞSİZLİK ORANI AVRUPA BİRLİĞİ'NİN ÜÇ KATI!

**Çalışabilir 66,3 milyon kişinin sadece
22,5 milyonu kayıtlı ve tam zamanlı istihdamda!**
Geniş tanımlı işsiz sayısı 13 milyon!

Grafik 1: Dar ve Geniş Tanımlı İşsiz Sayıları ve Oranları ile İstihdam Sayıları ve Oranları
(Bin) (Yüzde) (2025 2. Çeyrek)

Kaynak: TÜİK Hanehalkı İşgücü Araştırması, 2025 2. Çeyrek. DiSK-AR tarafından hesaplanmıştır. İstihdam verileri mevsim etkisinden arındırılmamış, işsizlik verileri ise arındırılmıştır.

- ✓ 2025 2. çeyreğinde resmi istihdam oranı yüzde 49,2 iken kayıtlı ve tam zamanlı istihdam (KATİ) oranı yüzde 33,9'da kaldı.
- ✓ Geniş tanımlı işsizlik oranı AB ortalamasında yüzde 10,9 iken Türkiye'de yüzde 32!
- ✓ Geniş tanımlı kadın işsizliği yüzde 40,7!
- ✓ AKP gençlerde geniş tanımlı işsizlik oranını 15,6 puan artırdı!
- ✓ Gençlerde geniş tanımlı işsizlik genelde yüzde 41,7, kadınlarda yüzde 53,4!

İSTİHDAMDA BUZDAĞININ GÖRÜNMEYEN YÜZÜ: ÇALIŞABİLİR HER 100 KİŞİDEN SADECE 34'Ü KAYITLI VE TAM ZAMANLI İSTİHDAMDA (KATİ)

Kayıtlı ve Tam Zamanlı İstihdam (KATİ) istihdamın niteliğini ortaya koymayı amaçlayan DİSK-AR tarafından oluşturulan bir ölçüttür. KATİ istihdam edilenlerin ne kadarının sigortalı ve tam zamanlı çalıştığını ortaya koymayı amaçlıyor. Böylece kayıtsız istihdam ile kısmi ve eksik istihdam dışında kalan tam zamanlı ve sigortalı olarak çalışanların sayısı ve oranı ortaya çıkıyor.

Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) **2025 2. çeyrek (nisan, mayıs, haziran) dönemine ait Hanehalkı İşgücü Araştırması (HİA)** sonuçları 19 Ağustos 2025'te yayımlandı.

Bilindiği gibi TÜİK, Mart 2021'den beri aylık ve üç aylık verileri ayrı ayrı açıklıyor. Aylık veriler daha sınırlı iken üç aylık veriler daha geniş bir kapsama sahiptir. Öte yandan, çeyreklik verilerin üç ayı kapsıyor olması sebebiyle, çeyreklik yayımlanan işsizlik ve istihdam verileri, aylık verilerden farklılıklar göstermektedir. Üç aylık veriler aylık verileri geriden takip etmektedir.

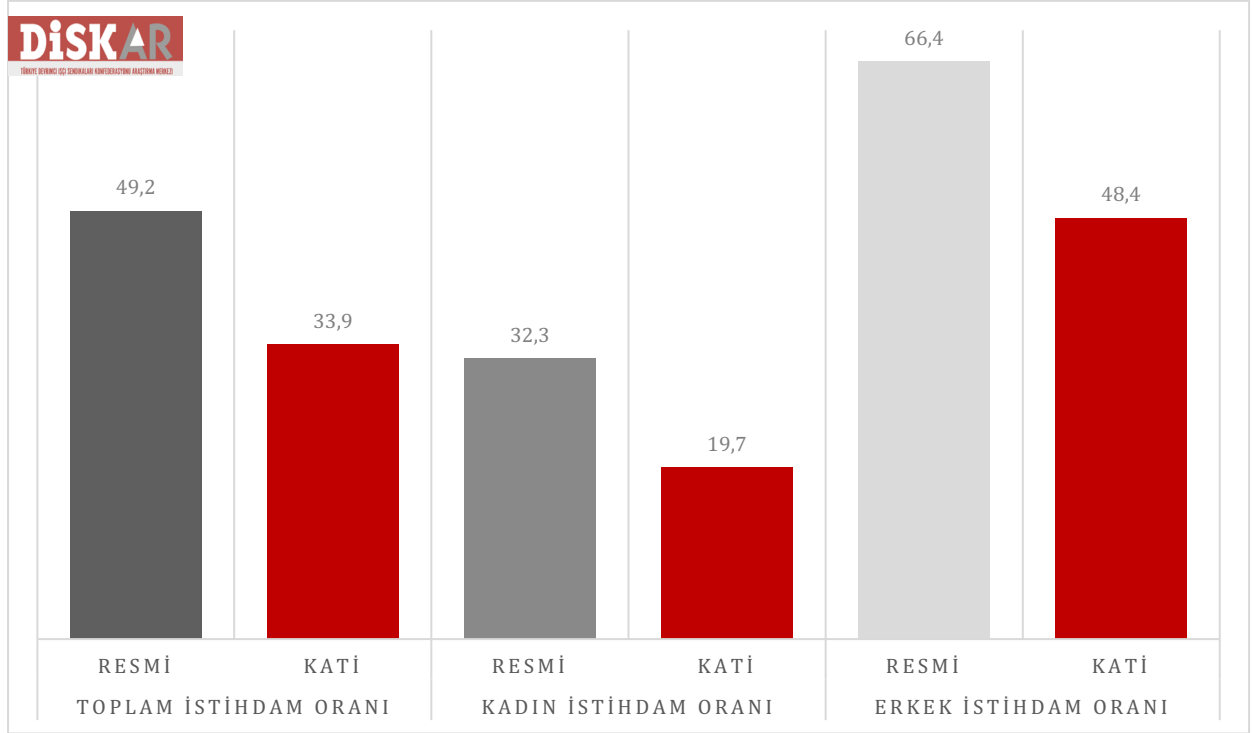
TÜİK, mevsim etkisinden arındırılmış istihdamın 2024 yılı 2. çeyrek ile 2025 yılı 2. çeyrek arasındaki bir yıllık dönemde 141 bin kişi azaldı. 2024 yılı 2. çeyreğinde 35 milyon 682 bin olarak açıklanan mevsim etkisinden arındırılmış istihdam edilenlerin sayısı 2025 yılı 2. çeyreğinde 35 milyon 469 bin olarak hesaplandı. 2025 2. çeyreğinde **mevsim etkisinden arındırılmış istihdam oranı ise yüzde 48,9 olarak gerçekleşti**. Ancak TÜİK'in resmi istihdam verileri de tıpkı dar tanımlı işsizlik verileri gibi işgücü piyasasına ilişkin gerçeğin sadece sınırlı bir kısmını gösteriyor. İstihdam verileri tek başına istihdamın niteliği konusunda bilgi vermiyor. Bu nedenle alternatif işsizlik hesaplamaları yanında **alternatif istihdam hesaplamalarına** da ihtiyaç vardır.

DİSK-AR, TÜİK'in dar tanımlı işsizlik hesaplamasının yetersizliği nedeniyle 2010 yılından bu yana alternatif geniş tanımlı işsizlik hesaplaması yapıyor. DİSK-AR yıllardır yaptığı alternatif geniş tanımlı işsizlik hesaplamasının ardından alternatif istihdam hesaplamasına da başladı. **Kayıtlı ve Tam Zamanlı İstihdam (KATİ)** olarak adlandırdığımız alternatif istihdam hesaplamasının ilkini "İşsizlik ve İstihdamın Görünümü-Haziran 2021" isimli raporda, 2021 ilk çeyreği için yayımlamıştık.¹

İşsizlik ve istihdam verileri bir bütün oluşturuyor. Sadece işsizliğe bakmak işgücü piyasalarından yaşanan gelişmeleri tam olarak anlamaya yetmiyor. Bilindiği gibi TÜİK düzenli olarak istihdam sayısını ve oranlarını açıklıyor. Ancak açıklanan istihdam oranlarının istihdamın niteliğine ilişkin yeterli bilgi vermekten oldukça uzaktır. Bu sebeple DİSK-AR istihdamın niteliğine göre bir ayrıma giderek yeni bir istihdam verisi hesaplamaya başladı. DİSK-AR'ın yeni hesaplamaya başladığı istihdam verisinin adı: **Kayıtlı ve Tam Zamanlı İstihdam (KATİ)**. KATİ tüm istihdamı değil kayıtlı ve tam zamanlı olarak çalışanların oranını ortaya koymaktadır.

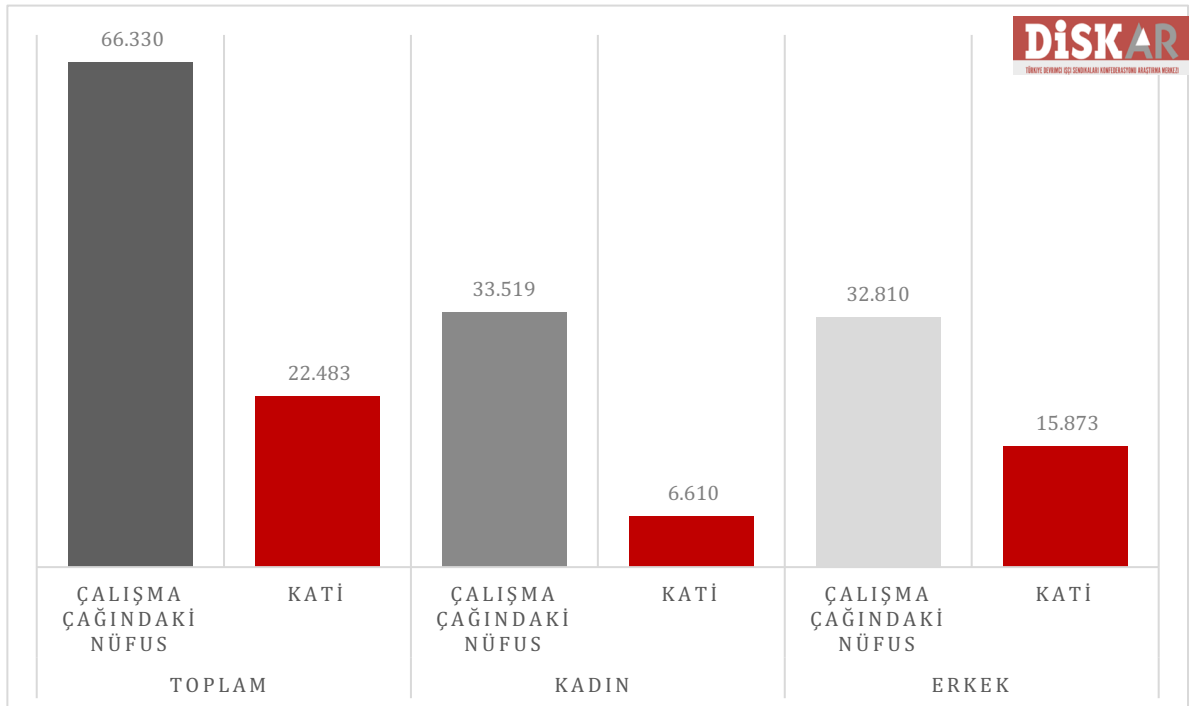
KATİ istihdamın ne kadarının sigortalı ve tam zamanlı çalıştığını ortaya koymayı amaçlıyor. Böylece kayıtsız istihdam ile kısmi ve eksik istihdam dışında kalan tam zamanlı ve sigortalı olarak çalışanların sayısı ve oranı ortaya çıkıyor. **KATİ oranı kayıtlı tam zamanlı istihdamın 15+ yaş kurumsal olmayan nüfusa bölünmesiyle hesaplanıyor.**

¹ DİSK-AR (2021), İşsizlik ve İstihdamın Görünümü-Haziran 2021, 10 Haziran 2021.
<http://arastirma.disk.org.tr/?p=6914> (Erişim: 17 Ağustos 2021).

Grafik 2: Resmi ve Kayıtlı-Tam Zamanlı İstihdam (KATİ) Oranı (2025 2. Çeyrek) (Yüzde)

Kaynak: TÜİK Hanehalkı İşgücü Araştırması, 2025 2. Çeyrek. KATİ DİSK-AR tarafından hesaplanmıştır.

TÜİK'in resmi istihdam oranı 2025 2. çeyrekte yüzde 49,2 olarak açıklanırken, DİSK-AR tarafından TÜİK verilerinden hareketle hesaplanan **Kayıtlı Tam Zamanlı İstihdam (KATİ) oranı yüzde 33,9** olarak gerçekleşti. Kadınlarda resmi istihdam oranı yüzde 32,3 iken KATİ oranı yüzde 19,7 ve erkeklerde resmi istihdam oranı yüzde 66,4 olarak açıklanmışken KATİ oranı yüzde 48,4 olarak hesaplandı (Grafik 2).

Grafik 3: Aktif Nüfus (15+) ve Kayıtlı Tam Zamanlı İstihdam (KATİ) (2025 2. Çeyrek) (Bin)

Kaynak: TÜİK Hanehalkı İşgücü Araştırması, 2025 2. Çeyrek. KATİ DİSK-AR tarafından hesaplanmıştır.

Böylece KATİ oranı resmi istihdam oranından genelde 15,3 puan, kadınlarda 12,6 ve erkeklerde ise 18 puan düşük olarak gerçekleşti.

DİSK-AR tarafından yapılan KATİ hesaplamasıyla çalışma çağındaki (15+ yaş) 66,3 milyon kişinin sadece 22,5 milyonu kayıtlı ve tam zamanlı istihdam (KATİ) kapsamında çalıştığı ortaya çıktı. Çalışma çağındaki 33,5 milyon kadının sadece 6,6 milyonu kayıtlı ve tam zamanlı istidamda (KATİ), çalışma çağındaki 32,8 milyon erkeğin ise 15,9 milyonu kayıtlı ve tam zamanlı istihdamda yer alıyor (Grafik 3). **Bu durum nispeten nitelikli istihdamın düşüklüğünü ortaya koyuyor.**

GENİŞ TANIMLI İŞSİZLİK İLE DAR TANIMLI İŞSİZLİK ARASINDAKİ MAKAS HIZLA AÇILIYOR!

TÜİK'e göre mevsim etkisinden arındırılmış dar tanımlı işsiz sayısı bir önceki çeyreğe göre, 106 bin kişi artarak 2025 2. çeyrekte 3 milyon 34 bin olarak gerçekleşti. DİSK-AR tarafından TÜİK verilerinden yararlanarak hesaplanan geniş tanımlı işsiz sayısı ise 2025 2. çeyrekte 13 milyon 15 bin olarak hesaplandı (Grafik 1). Böylece **2025 2. çeyrekte yaklaşık 10 milyon kişi iş ararken ümidini kaybetti, iş aramayı bıraktı ya da kısmi zamanlı olup daha fazla çalışmak istediğini belirtti.**

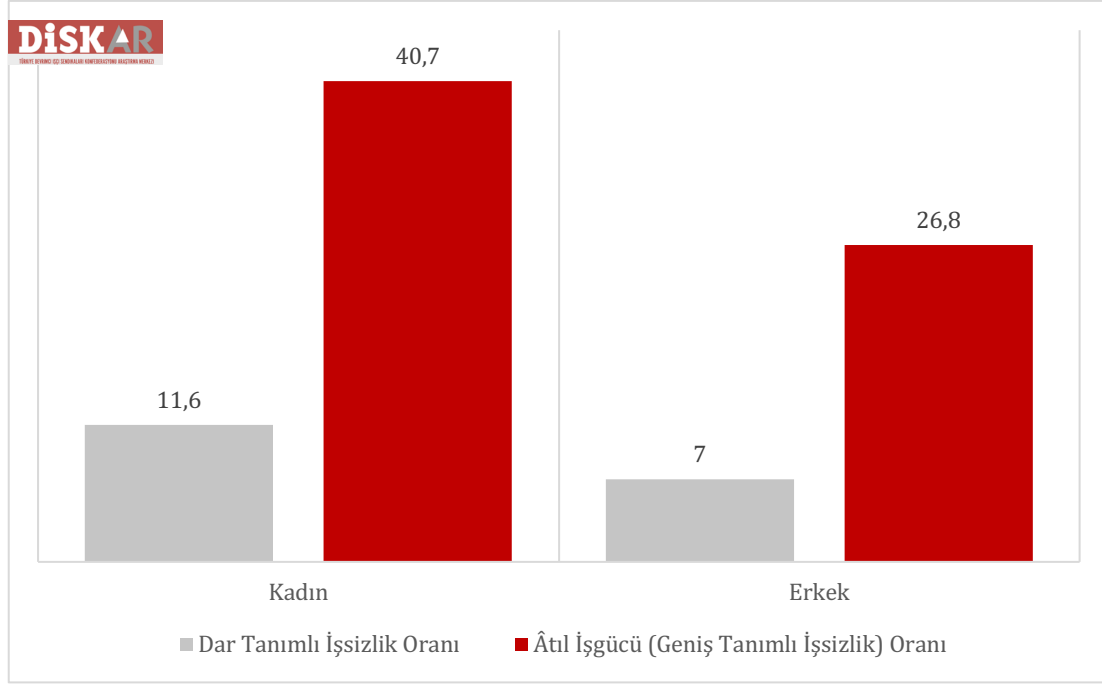
TÜİK tarafından 2025 2. çeyrekte yüzde 8,6 olarak açıklanan mevsim etkisinden arındırılmış dar tanımlı işsizlik oranı bir önceki çeyreğe göre 0,3 puan yükseldi. Mevsim etkisinden arındırılmış âtlı işgücü (geniş tanımlı işsizlik) oranı ise 2025 yılı 2. çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre 3,5 puan artışla yüzde 32 olarak açıklandı (Grafik 1). **Dar ve geniş tanımlı işsizlik oranları arasındaki fark 23,4 puan oldu.**

GENİŞ TANIMLI KADIN VE ERKEK İŞSİZLİĞİ ARASINDA 13,9 PUAN FARK!

TÜİK'in 2025 2. çeyrek üç aylık verilerine göre hem dar hem geniş tanımlı işsizliğin cinsiyete göre dağılımına bakıldığında kadınlarda işsizliğin çok daha yüksek olduğu görülüyor. 2025 2. çeyreğinde dar tanımlı işsizlik erkeklerde yüzde 7 ve kadınlarda ise yüzde 11,6 olarak açıklandı.

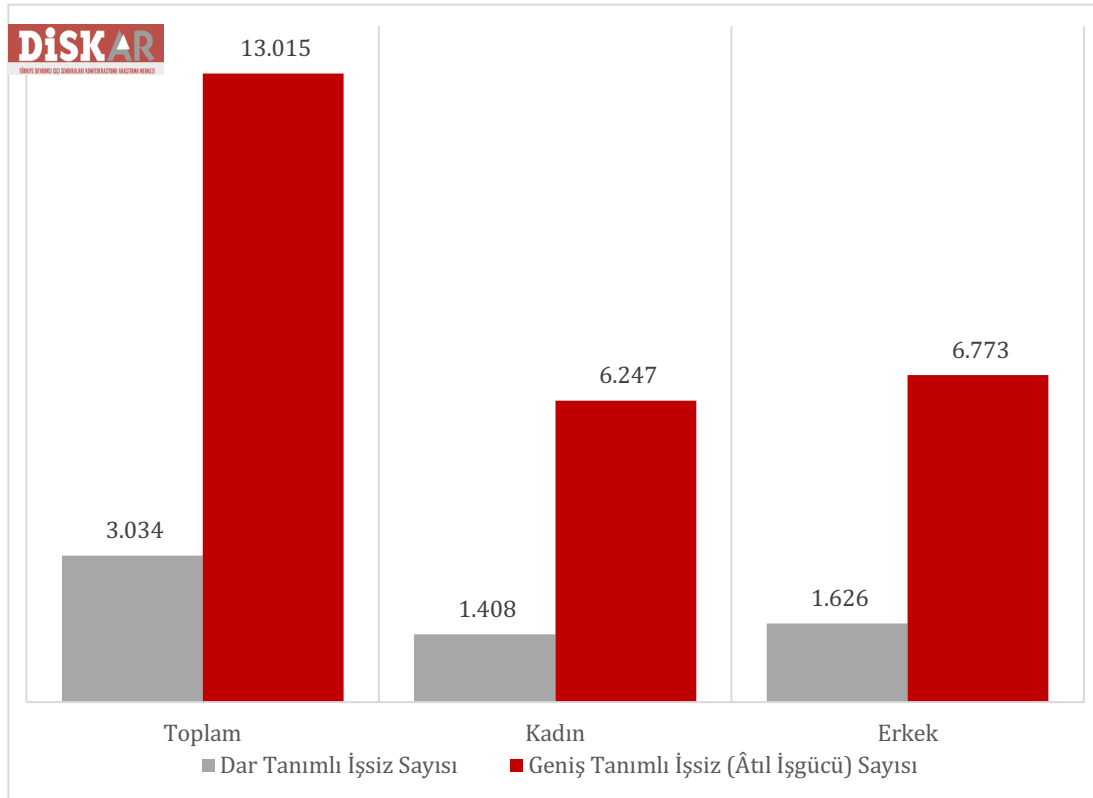
Geniş tanımlı işsizlik (âtlı işgücü) oranı ise erkeklerde yüzde 26,8 ve kadınlarda yüzde 40,7 olarak gerçekleşti (Grafik 4).

Böylece kadınlarda dar tanımlı işsizlik oranı erkeklerden 4,6 ve geniş tanımlı işsizlik oranı ise 13,9 puan yüksek seyrediyor.

Grafik 4: Cinsiyete Göre Mevsim Etkisinden Arındırılmış İşsizlik Oranları (2025 2. Çeyrek) (Yüzde)

Kaynak: TÜİK Hanehalkı İşgücü Araştırması, 2025 2. Çeyrek. DİSK-AR tarafından hesaplanmıştır.

TÜİK tarafından 2025 yılı 2. çeyrekte dar tanımlı kadın işsizliği 1 milyon 408 bin ve erkek işsizliği ise 1 milyon 626 bin olarak açıklandı. TÜİK verilerinden yararlanarak hesapladığımız geniş tanımlı işsiz sayısı ise kadınlarda 6 milyon 247 bin ve erkeklerde ise 6 milyon 773 bin olarak gerçekleşti (Grafik 5).

Grafik 5: Cinsiyete Göre Dar ve Geniş Tanımlı İşsiz Sayıları (2025 2. Çeyrek) (Bin)

Kaynak: TÜİK Hanehalkı İşgücü Araştırması, 2025 2. Çeyrek. DİSK-AR tarafından hesaplanmıştır.

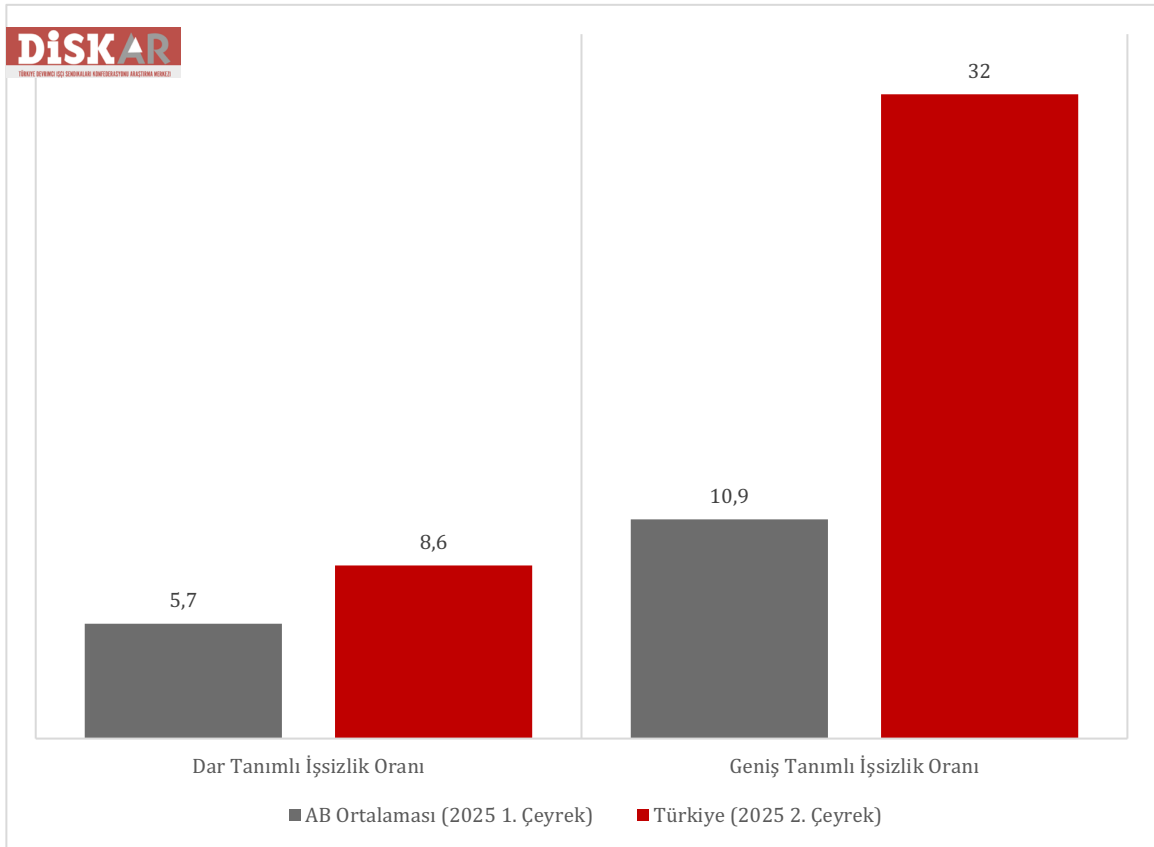
Kadın geniş tanımlı işsizliğinin dar tanımlı kadın işsizliğine göre yüksek olmasının en önemli sebebi kadınlar arasında zamana bağlı eksik istihdam edilenler ile ümitsizler, iş aramayıp çalışmaya hazır olanlar ve iş arayıp işbaşı yapamayacak olanları içeren potansiyel işgücünün yüksekliğidir.

TÜRKİYE'DE GENİŞ TANIMLI İŞSİZLİK ORANI AB ORTALAMASININ ÜÇ KATI!

Ülkelerdeki işsizliğin gerçek görünümü için dar tanımlı işsizlik yetersiz kalmaktadır. ILO'nun da belirttiği gibi dünyada işsizlik oranları geriliyorsa da bu, işgücü piyasalarındaki gerçek görünümü yansıtmıyor; açık iş sayısı hala çok yüksek, istihdam ise yeterince nitelikli değil.²

Bu nedenle yıllardır DİSK-AR'ın yaptığı geniş tanımlı işsizlik hesaplaması uluslararası kuruluşlarca da uzun yıllardır uygulanıyor.³ Eurostat tarafından hesaplanan ve "labour market slack" olarak adlandırılan geniş tanımlı işsizlik oranı AB ortalamasında da dar tanımlı işsizlikten yüksek seyrediyor. AB ortalamasında 2025 1. çeyrek itibarıyla dar tanımlı işsizlik oranı yüzde 5,7 iken geniş tanımlı işsizlik yüzde 10,9'dur.

Grafik 6: AB Ortalamasında ve Türkiye'de Dar ve Geniş Tanımlı İşsizlik Oranı (Yüzde)

Kaynak: Eurostat, Unemployment rates, 2025 1. Çeyrek. Eurostat, Labour market slack, 2025 1. Çeyrek. TÜİK, İşgücü İstatistikleri, 2025 2. Çeyrek.

² ILO (2025). World Employment and Social Outlook: Trends 2025. <https://www.ilo.org/publications/flagship-reports/world-employment-and-social-outlook-trends-2025> (Erişim: 19 Ağustos 2025).

³ Aziz Çelik, Deniz Beyazbulut, Zeynep Kandaz (2021). "Türkiye'de ve Dünyada Alternatif İşsizlik Hesaplamaları: Geniş Tanımlı İşsizlik ve Atıl İşgücü". *Emek Araştırma*, Cilt 12, Sayı 20, Aralık 2021, ss. 321-352.

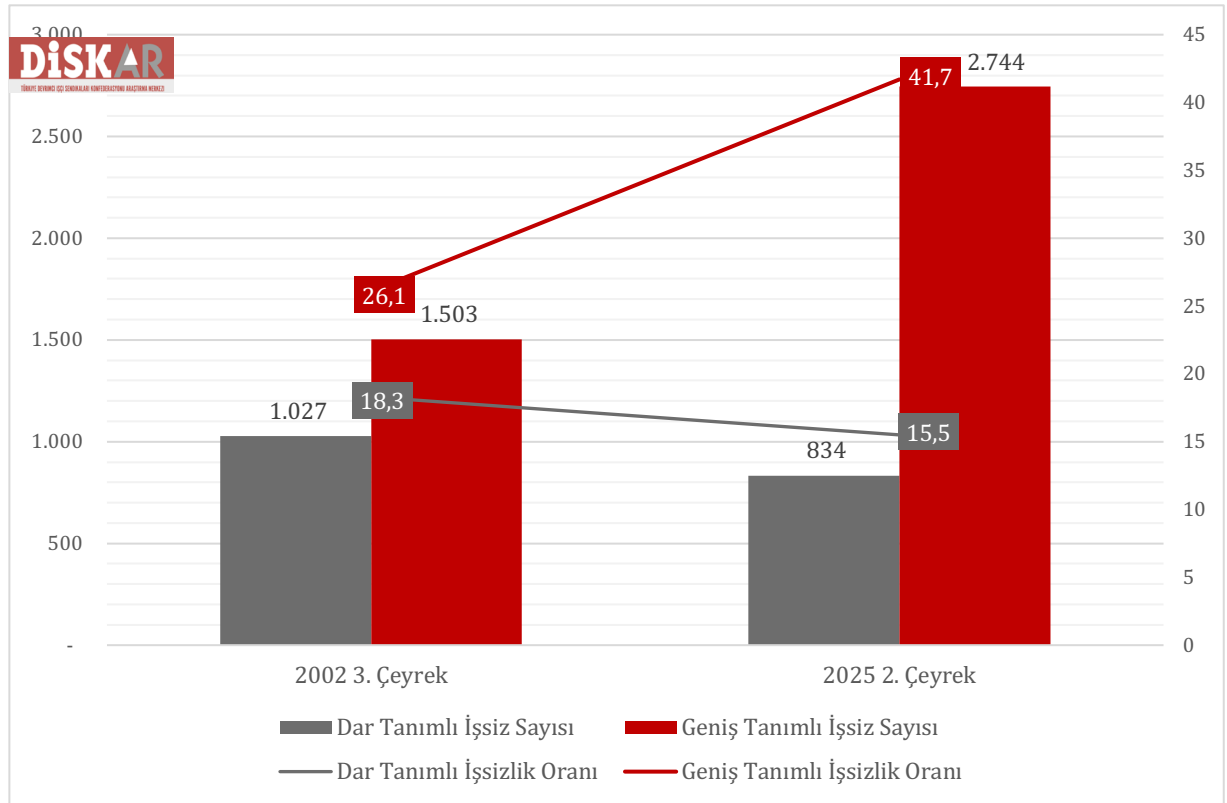
Türkiye’de ise dar tanımlı işsizlik oranı ve geniş tanımlı işsizlik arasındaki puan farkı AB ortalamasından çok daha fazladır. AB ortalamasında dar ve geniş tanımlı işsizlik oranları arasındaki puan farkı 5,2 iken Türkiye’de bu 13,9 puandır. 2025 2. çeyrek itibarıyla Türkiye’de dar tanımlı işsizlik oranı yüzde 8,6 iken geniş tanımlı işsizlik oranı yüzde 32’dir. Böylece Türkiye’de geniş tanımlı işsizlik oranı AB ortalamasının yaklaşık üç katıdır.

Türkiye’de geniş tanımlı işsizliğin AB ortalamasından bu kadar yüksek olması ve dar tanımlı işsizlik ile arasındaki puan farkının sebebi Türkiye’deki istihdamın niteliği ve işgücü piyasasının yapısal sorunlarıdır. Türkiye’de iş arama ümidini kaybedenlerin, iş aramayıp çalışmaya hazır olanların, iş arayan ancak işbaşı yapamayacak kişilerin sayısı hızla yükselmeye devam etmektedir. Öte yandan 2021 üçüncü çeyreği ile yükselen fiyatlar ve geçim zorluğu sonucu kısmi zamanlı çalışan kişilerin arasında daha fazla çalışmak istediğini beyan edenlerin sayısı (zamana bağlı eksik istihdam) yükselmektedir. Bu nedenlerle Türkiye’de geniş tanımlı işsizlik oranları artmaya devam ediyor.

GENÇLERDE GENİŞ TANIMLI İŞSİZLİK ORANI GENELDE YÜZDE 41,7, GENÇ KADINLARDA YÜZDE 53,4!

Gençlerde işsizlik oranlarının genel işsizlik oranlarından daha yüksek seyrettiği biliniyor. Öte yandan AKP döneminde gençlerde işsizlik vahim bir hal aldı. AKP’nin iktidara geldiği 2002 3. çeyreğinden bu yana gençlerde geniş tanımlı işsizlik oranı yüzde 26’dan yüzde 41,7’ye yükseldi. AKP döneminde geniş tanımlı genç işsizliği 15,6 puan yükseldi. AKP döneminde gençler iş bulma ümidini kaybettiler ve iş aramaktan vazgeçtiler.

Grafik 7: 15-24 Yaş Arası Gençlerde Dar ve Geniş Tanımlı İşsiz Sayıları ve İşsizlik Oranları (Bin) (Yüzde) (2002 3. Çeyrek-2025 2. Çeyrek)

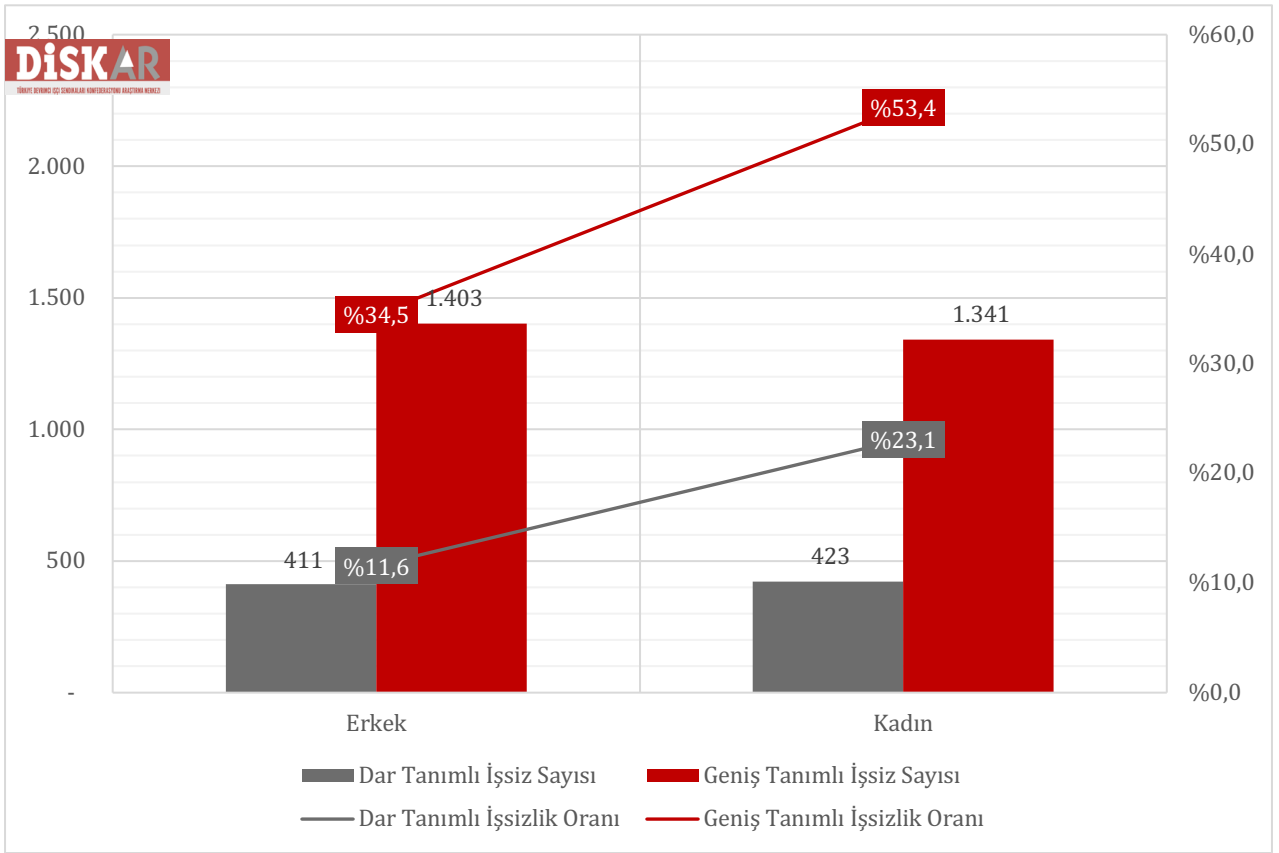

Kaynak: TÜİK Hanehalkı İşgücü Araştırması, 2025 2. Çeyrek. DİSK-AR tarafından hesaplanmıştır.
Not: Veriler mevsim etkisinden arındırılmamıştır. TÜİK Biruni veri tabanından çekilmiştir.

AKP'nin iktidara geldiği 2002 3. çeyreğinde gençlerde dar tanımlı işsizlik oranı yüzde 18,3 ve geniş tanımlı işsizlik oranı yüzde 26,1 idi. Gençlerde dar ve geniş tanımlı işsizlik arasındaki puan farkı 7,8'di. 2025 2. çeyreğinde ise gençlerde dar tanımlı işsizlik oranı yüzde 18,3 olarak açıklandı. TÜİK verilerinden yararlanarak hesapladığımız 15-24 yaş arası genç nüfusta geniş tanımlı işsizlik oranı ise 2025 2. çeyreğinde yüzde 41,7 olarak gerçekleşti (Grafik 7). **Geniş tanımlı genç işsizliği dar tanımlı genç işsizliğinden 26,2 puan fazladır.**

Genç kadınlarda geniş tanımlı işsizlik ise daha yüksek oranda seyretmeye devam ediyor. 2025 2. çeyreğinde 15-24 yaş arası erkeklerde dar tanımlı işsizlik yüzde 11,6 ve geniş tanımlı işsizlik yüzde 34,5 olarak hesaplanırken, **15-24 yaş arası genç kadınlarda ise dar tanımlı işsizlik yüzde 23,1, geniş tanımlı işsizlik yüzde 53,4 olarak hesaplandı** (Grafik 8).

Grafik 8: 15-24 Yaş Arası Gençlerde Cinsiyete Göre Dar ve Geniş Tanımlı İşsiz Sayıları ve İşsizlik Oranları (Bin) (Yüzde) (2025. 2. Çeyrek)

Kaynak: TÜİK Hanehalkı İşgücü Araştırması, 2025 2. Çeyrek. DİSK-AR tarafından hesaplanmıştır. TÜİK Biruni veri tabanından çekilmiştir. Veriler mevsim etkisinden arındırılmamıştır.